

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 125/24

Люксембург, 12 август 2024 г.

Общият съд вече е компетентен да се произнася по преюдициални въпроси в шест специфични сфери

Това частично прехвърляне на преюдициалната компетентност на Съда към Общия съд е част от реформата на съдебната структура на Европейския съюз и ще обхване преюдициалните въпроси, отправяни от 1 октомври 2024 г. нататък

Днес в *Официален вестник на Европейския съюз*¹ е публикувано важно изменение на Статута на Съда на Европейския съюз, което ще влезе в сила на 1 септември. Изменението предвижда частично прехвърляне на преюдициалната компетентност на Съда към Общия съд, считано от 1 октомври 2024 г. Прехвърлянето на компетентност обхваща шест специфични сфери: общата система на ДДС, акцизите, Митническият кодекс, тарифното класиране на стоките, обезщетяването и оказването на помощ на пътниците при отказан достъп на борда или при закъснение или отмяна на транспортни услуги, както и системата за търговия с квоти за емисии на парникови газове. Освен това с изменението на Статута се разширява механизмът за предварително допускане на обжалване на съдебните актове на Общия съд, считано от 1 септември 2024 г.

Целта на тази реформа е да облекчи работната натовареност на Съда в преюдициалната област и да му даде възможност да продължи да изпълнява в разумни срокове задачата си да следи за спазването на правото при прилагането и тълкуването на Договорите. През 2001 г. създателите на Договора от Ница въведоха възможността Общият съд да участва в разглеждането на някои преюдициални запитвания, но досега не беше предприето изменение на Статута в този смисъл. През последните пет години обаче се установи значителен и структурен ръст на съдебните дела². Тези промени бяха съпътствани от увеличаване на сложността и чувствителността на делата, отнасящи се например до конституционни въпроси или до основните права. Благодарение на реформата Съдът ще може да се съсредоточи върху задачата си да защитава и укрепва единството и съгласуваността на правото на Съюза. Общият съд пък ще може да поеме тази допълнителна работа и да разглежда изпращаните му преюдициални въпроси, като осигурява същите гаранции за националните юрисдикции и за заинтересованите субекти като предоставяните от Съда.

По същество реформата включва три части, представени в най-общи линии по-долу.

Частично прехвърляне на преюдициалната компетентност към Общия съд

Първата част на реформата е **прехвърлянето на компетентността по преюдициални дела от Съда към Общия съд**, който разполага с по двама съдии от всяка държава членка. По съображения за правна сигурност тази компетентност се прехвърля **само в шест сфери**, които са ясно определени и достатъчно разграничени от другите сфери, и в които вече съществува значителен обем от съдебна практика на Съда. Така Общият съд придобива компетентност да се произнася по преюдициални запитвания, които спадат изключително към една или няколко от следните шест специфични сфери:

1. общата система на данъка върху добавената стойност;

2. акцизите;
3. Митническият кодекс;
4. тарифното класиране на стоките в Комбинираната номенклатура;
5. обезщетяването и оказването на помощ на пътниците при отказан достъп на борда или при закъснение или отмяна на транспортни услуги;
6. системата за търговия с квоти за емисии на парникови газове.

В тези сфери рядко се поставят принципни въпроси, които биха могли да засягат единството или съгласуваността на правото на Съюза. В тях вече има богата практика на Съда, което би трябвало да позволи на Общия съд да се опира на вече постановените решения. Към тези сфери спадат около 20 % от отправяните до Съда преюдициални запитвания, което представлява достатъчно голям брой дела, за да се стигне до реално облекчаване на работната натовареност на Съда. Така той ще може по-добре да се съсредоточи върху задачите си на върховна и конституционна юрисдикция на Съюза.

Съдът ще остане компетентен да разглежда преюдициалните запитвания, които, макар да са свързани с посочените по-горе специфични сфери, се отнасят и до други сфери. Той ще запази компетентността си и по отношение на преюдициалните запитвания, които спадат към една или няколко от специфичните сфери, но повдигат самостоятелни въпроси за тълкуването на: 1) първичното право, включително Хартата на основните права на Европейския съюз, 2) международното публично право или 3) общите принципи на правото на Съюза. Освен това Общият съд ще може да препраща на Съда делата, които са от неговата компетентност, но изискват принципно решение, което може да засегне единството или съгласуваността на правото на Съюза.

По съображения за правна сигурност и бързина **всяко преюдициално запитване трябва да бъде отправяно до Съда**, а той ще определя в съответствие с правилата, установени в неговия процедурен правилник, дали запитването спада изключително към една или няколко специфични сфери и съответно дали трябва да бъде изпратено на Общия съд. В интерес на правната сигурност и прозрачността Съдът или съответно Общият съд ще се обосновава накратко в решението си по преюдициалното запитване защо е компетентен да го разгледа и да се произнесе по него.

Промени по отношение на всички преюдициални дела

Втората част от реформата включва две промени, предвидени в Регламента за изменение на Статута, които ще се прилагат по отношение на всички преюдициални дела, независимо от коя сфера са и независимо дали евентуално ще бъдат прехвърлени на Общия съд.

На първо място, за всички преюдициални запитвания отсега нататък ще бъдат уведомявани не само държавите членки и Комисията, както е сега, но и Европейският парламент, Съветът и Европейската централна банка, за да могат да преценят дали имат особен интерес към повдигнатите въпроси и дали съответно желаят да упражнят правото си да представят изявление по делото или писмено становище.

На второ място, за засилване на **прозрачността и откритостта** на преюдициалното производство и за по-добро разбиране на постановяваните от Съда и Общия съд актове е предвидено по всички преюдициални дела писмените изявления или становища на заинтересованите субекти по член 23 от Статута **да бъдат публикувани на уебсайта на Съда** в разумен срок **след приключване на делото**, освен ако съответната заинтересована страна не възрази срещу публикуването на своето изявление или становище.

Разширяване на механизма за предварително допускане на обжалване на съдебни актове

С третата част от реформата се цели да се опази ефективността на производството по обжалване на съдебните актове на Общия съд предвид високия брой на подаваните до Съда жалби. За да може Съдът да

се съсредоточи върху жалбите, които повдигат значими правни въпроси, **механизмът за предварително допускане на обжалване³ се разширява, така че да обхване и други актове на Общия съд.**

Механизмът за предварително допускане на обжалване се отнася до жалбите по дела, по които вече е извършена двойна проверка — първо от независим апелативен състав на орган, служба или агенция на Съюза, а след това от Общия съд. В момента този механизъм обхваща оспорените пред Общия съд решения на четирите апелативни състава, изброени в член 58а от Статута (вж. точки 1—4 по-долу). С изменението на Статута, което ще влезе в сила на 1 септември, към сегашните четири се добавят още шест независими апелативни състава и те стават общо десет. Става дума за апелативните състави на:

1. Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO) (Аликанте, Испания);
2. Службата на Общността за сортовете растения (CPVO) (Анже, Франция);
3. Европейската агенция по химикали (ECHA) (Хелзинки, Финландия);
4. Агенцията за авиационна безопасност на Европейския съюз (ЕААБ) (Кьолн, Германия), а към тях се добавят и апелативните състави на:
5. Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER) (Любляна, Словения);
6. Единният съвет за реструктуриране (ЕСП) (Брюксел, Белгия);
7. Европейският банков орган (ЕБО) (Париж, Франция);
8. Европейският орган за ценни книжа и пазари (ESMA) (Париж, Франция);
9. Европейският орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване (EIOPA) (Франкфурт на Майн, Германия);
10. Агенцията за железопътен транспорт на Европейския съюз (ERA) (Валенсиен, Франция).

Освен това механизмът за предварително допускане на обжалване ще се прилага и за жалбите срещу актове на Общия съд, които се отнасят до решение на независим апелативен състав, създаден след 1 май 2019 г. в рамките на всеки друг орган, служба или агенция на Съюза, който трябва да бъде сезиран, преди да може да бъдат подадени иск или жалба пред Общия съд.

Накрая, механизмът се разширява и по отношение на съдебните дела във връзка с изпълнението на договори, които съдържат арбитражна клауза. Всъщност тези дела най-често изискват от Общия съд да прилага по съществото на спора само националното право, към което препраща арбитражната клауза.

Новите части на разширения механизъм за предварително допускане на обжалване се прилагат от 1 септември 2024 г.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

За допълнителна информация се свържете с Нанчо Нанчев ☎ (+352) 4303 2083.

Поддържайте връзка!

¹ [Регламент \(ЕС, Евратом\) 2024/2019](#) на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 година за изменение на Протокол № 3 относно Статута на Съда на Европейския съюз.

² Вж. [ПС № 59/24](#).

³ За създаването на механизма за предварително допускане на обжалване през 2019 г. вж. [ПС № 53/19](#).